

Sygn. akt IV KK 34/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna
w sprawie A. A., G. F. i J. P.

skazanych z art. 258 § 3 kk, art. 299 § 5 kk i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 20 lipca 2017 r.,

kasacji, wniesionych przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
niekorzyść skazanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.

z dnia 28 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa (...)

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 30 marca 2015 r., sygn. akt II K (...)

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia
o karze łącznej zawartego w pkt. 2 i w tym zakresie sprawę A. A.,
G. F. i J. P. przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w K. do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 marca 2015 r., sygn. akt II K (...) Sąd Okręgowy w C. m.in.:

W pkt 1 oskarżonych A. A., G. F. i J. P. uznał za winnych tego, że w okresie od maja 2004 r. do czerwca 2005 r. w C., K. i innych miejscowościach województwa a., wspólnie i w porozumieniu z I. P., J. C. i J. P. założyli i kierowali grupą przestępczą, mającą na celu popełnianie przestępstw przeciwko mieniu, przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, przestępstw skarbowych i przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu, tj. przestępstwa z art. 258 § 3 k.k. i za to skazał ich na kary po jednym roku pozbawienia wolności.

W pkt 2 oskarżonych A. A., G. F. i J. P. uznał za winnych tego, że w okresie od maja 2004 r. do czerwca 2005 r. w C., K. i innych miejscowościach województwa a., działając w zorganizowanej grupie przestępczej, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, czyniąc sobie z tego procederu stałe źródło dochodu, wspólnie i w porozumieniu, kierując wykonaniem czynów zabronionych przez D. M., A. M., R. D., S. K., Z. P., Z. B., J. W., J. W. i D. W., wykorzystując działalność gospodarczą prowadzoną w ramach firm faktycznie działających oraz fikcyjnych, a w szczególności: P.H.U. „D.” z siedzibą w C., Z.P.U. „T.” z siedzibą w C., „C.” z siedzibą w C., F.H.U. „K.” z siedzibą w C., P.H.U. „Z.” z siedzibą w K., P.U. „B.” z siedzibą w C., F.H.U. „J.” z siedzibą w C., „R.” z siedzibą w C., „M.” z siedzibą w L., w celu upozorowania obrotu gospodarczego polegającego na handlu olejem napędowym, wytworzonym przez odbarwienie oleju opałowego i zatajenia rzeczywistego rozmiaru prowadzonej działalności wydawali polecenia dotyczące: zgłoszenia działalności gospodarczej, założenia rachunków bankowych i bieżącej obsługi kont, wystawiania dokumentów mających znaczenie prawne, stwierdzających nierzeczywisty stan faktyczny w tym faktur VAT, a także podrabiania dokumentów poprzez złożenie podpisów osób rzekomo będących uprawnionymi do ich podpisywania, posługiwania się takimi dokumentami w obrocie gospodarczym, przy czym A. A. w ramach ustalonego podziału ról nakłonił J. W. do założenia firmy „R.” i kierował sprzedażą nielegalnie wytworzonego oleju napędowego dla firmy F.H. A. K., w ten sposób, że podejmował decyzje dotyczące ilości sprzedawanego paliwa oraz wskazywał podmiot wystawiający fakturę

sprzedaży, a następnie pobierał należność w gotówce lub polecał A. K. dokonanie zapłaty przelewem na konto bankowe firm „T.” i „Z.”, a nadto działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przeprowadzali operacje bankowe z wykorzystaniem środków finansowych uzyskanych z transakcji kupna i sprzedaży oleju napędowego wytworzonego w sposób naruszający przepisy o podatku akcyzowym, polegające na wypłatach gotówki w ramach posiadanych pełnomocnictw i wydawali polecenia dotyczące wpłaty lub wypłacenia gotówki z rachunków bankowych: D. M. kwoty 3.298.080 zł. z rachunku o nr (...) prowadzonego w Banku (...) Spółka Akcyjna Oddział w C. dla P.H.U. „D.”, Z. B. kwoty 844.188 zł. z rachunku o nr (...) prowadzonego w Banku (...) A.A. w K. Oddział w C. dla P.U. „B.”, R. D. kwoty 1. 254.756 zł. z rachunku o nr (...) prowadzonego w Bank (...) S.A. w K. Oddział w C. dla „C.” R. D., A. M. kwoty 1.603.987 zł. z rachunków bankowych o nr: (...) prowadzonego w Banku (...) Oddział w C. i (...) prowadzonego w Bank (...) Oddział w C. dla Z.P.U. „T.”, Z. P. kwoty 1.370.711 zł. z rachunku o nr (...) prowadzonego w Banku (...) Oddział w C., D. W. kwoty 1.589.352, 83 zł. z rachunku o nr (...) prowadzonego w Banku (...) Oddział w L., co daje łączną kwotę 9.871.074,83 zł., które to środki pochodziły z korzyści uzyskanych z popełnienia czynów zabronionych związanych z obrotem olejem napędowym, polegających na przestępnym przejęciu kwot należnych Skarbowi Państwa z tytułu podatku akcyzowego od transakcji sprzedaży oleju opałowego, przy czym J. P. i G. F. osiągnęli znaczną korzyść majątkową w kwocie 2.888.564 zł., A. A. w kwocie 934.188,83 zł., a podejmując te czynności działali w celu udaremnienia lub znacznego utrudnienia stwierdzenia przestępnego pochodzenia i miejsca przechowywania środków pieniężnych i przyjął, że działaniem tym wyczerpali znamiona art. 18 § 1 k.k. i art. 299 § 1, 5 i 6 k.k. oraz w zw. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 65 k.k. i art. 11 § 2 k.k. oraz art. 12 k.k. i skazał A. A., G. F. i J. P. na kary po 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W pkt 4 części rozstrzygającej wyroku uznał A. A., G. F. i J. P. za winnych tego, że w okresie od maja 2004 r. do czerwca 2005 r. w C., K. i innych miejscowościach województwa a., działając w zorganizowanej grupie przestępczej, mającej na celu popełnianie przestępstw skarbowych, przeciwko obowiązkom

podatkowym, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu w celu zatajenia prowadzenia działalności na własny rachunek oraz rzeczywistych rozmiarów tej działalności nakłonili D. M., A. M., R. D., S. K., Z. P., Z. B., J. C., D. W. i J. W. do wyszukania osób i zgłoszenia działalności gospodarczej na swoje dane osobowe w ramach firm: P.H.U. „D.” z siedzibą w C., Z.P.U. „T.” z siedzibą w C., „C.” z siedzibą w C., F.H.U. „K.” z siedzibą w C., P.H.U. „Z.” z siedzibą w K., P.U. „B.” z siedzibą w C., F.H.U. „J.” z siedzibą w C., „G.” z siedzibą w K., „E.” z siedzibą w K., „R.” z siedzibą w L., a następnie posługiwali się danymi tych osób i firmą tych podmiotów gospodarczych, a także używali dokumentów wystawionych przez te podmioty gospodarcze stwierdzających sprzedaż oleju opałowego jako oleju napędowego, czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu i narażając Skarb Państwa na uszczuplenie podatku akcyzowego w kwocie nie mniejszej niż 2.888.564 zł., tj. przestępstwa z art. 54 § 1 k.k.s., art. 55 § 1 k.k.s. art. 56 § 1 k.k.s., art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i art. 7 § 1 k.k.s. i skazał ich na kary po 1 roku pozbawienia wolności i kary grzywny w wysokości po 500 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł.

Nadto w pkt 5 części rozstrzygającej wyroku uznał J. P. za winnego tego, że w dniu 22 grudnia 2004 r. w N., ubiegając się w Banku Spółdzielczym (...) o przyznanie kredytu na cele konsumpcyjne w kwocie 7.000 zł. przedłożył poświadczające nieprawdę dokumenty w postaci zaświadczeń o zatrudnieniu Z. B., A. P. i J. W. w firmie „B.”, tj. przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W pkt 6 części rozstrzygającej wyroku połączył, na podstawie art. 85 k.k. i art. 20 § 2 k.k.s. oraz art. 39 § 1 i § 2 k.k.s., orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierzył A. A., G. F. i J. P. kary łączne po 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelacje od tego wyroku wnieśli m.in. obrońcy wymienionych oskarżonych.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Apelacyjny w K. wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2016 r., sygn. akt II A Ka (...) – odnośnie oskarżonych A. A., G. F. i J. P.:

1. uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej tych oskarżonych - pkt 4 wyroku (pkt II aktu oskarżenia) i na zasadzie art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 414 § 1

k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. i art. 2 § 2 k.k.s. postępowanie karne umorzył, kosztami postępowania w tej części obciążając Skarb Państwa;

2. uchylił orzeczenie o karze łącznej zawarte w pkt 6 wyroku i na zasadzie art. 85 k.k. połączył wymierzone oskarżonym kary pozbawienia wolności orzeczone w pkt 1 i 2 wyroku i wymierzył oskarżonym A. A., G. F. i J. P. nową karę łączną w rozmiarze po 2 lata pozbawienia wolności.

W dniu 24 sierpnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w K. wydał postanowienie w którym, na podstawie art. 105 § 1 k.p.k., sprostował oczywistą omyłkę pisarską zawartą w pkt I sentencji przywołanego wyroku z dnia 28 kwietnia 2016 r. w ten sposób, że w wersji 2 po wyrazach: „wyroku (punkt”, w miejsce omyłkowo wpisanej liczby II wpisać liczbę III).

W dniu 23 stycznia 2017 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego od tego wyroku Sądu Apelacyjnego w K., który orzeczenie to zaskarżył w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności na niekorzyść skazanych A. A., G. F. i J. P.

Autor kasacji zarzucił wyrokowi:

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 86 § 1 k.k., polegające na zmianie wyroku Sądu I instancji i orzeczeniu wobec A. A., G. F. i J. P. nowej kary łącznej w wysokości 2 lat pozbawienia wolności, to jest w rozmiarze niższym od najwyższej z jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych za poszczególne przestępstwa podlegających łączeniu opisanych w pkt 1 i 2 wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 30 marca 2015 r., sygn. akt II K (...) i wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym.

Zaskarżony kasacją wyrok został wydany z rażącą obrazą wskazanego w zarzucie kasacji przepisu prawa materialnego, to jest art. 86 § 1 k.k. Zważywszy na charakter tego uchybienia niewątpliwie jest i to, że miało ono istotny wpływ na treść tego orzeczenia. W jego bowiem następstwie wymierzono A. A., G. F. i J. P. kary

łączne pozbawienia wolności w wymiarze – w zaistniałym układzie procesowym – niedopuszczalnym.

Bezsporne jest, iż orzekając wobec tych skazanych nową karę łączną Sąd Apelacyjny tym to rozstrzygnięciem był zobligowany - mocą przepisu art. 85 § 1 k.k. – połączyć kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wobec A. A. i G. F. za przestępstwa przypisane im w pkt 1 i 2 części rozstrzygającej wyroku Sądu Okręgowego w C., zaś wobec J. P. nadto w pkt 5. Oznaczało to, iż Sąd Apelacyjny miał obowiązek połączyć jednostkowe kary pozbawienia wolności wobec tych skazanych orzeczone w wymiarze: A. A. i G. F. – po jednym roku pozbawienia wolności i po 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności, J. P. – rok pozbawienia wolności, 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 6 miesięcy pozbawienia wolności (nie zaś tylko – rok pozbawienia wolności i dwa lata i sześć miesięcy pozbawienia wolności – jak to błędnie Sąd Apelacyjny w pkt 2 wyroku wskazał).

Uwzględniając rygory art. 86 § 1 k.k. oczywiste jest, że łącząc te jednostkowe kary Sąd Apelacyjny mógł wymierzyć karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze: w stosunku do A. A. i G. F. od dwóch lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności do trzech lat i sześć miesięcy pozbawienia wolności, wobec każdego z nich, zaś w stosunku do J. P. od dwóch lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności do czterech lat pozbawienia wolności. Przywołany przepis określając zasady wymiaru kary łącznej stanowi bowiem, iż karę łączną wymierza się w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa – do ich sumy. Wymierzając zatem wobec trzech tych skazanych kary łączne po 2 lata pozbawienia wolności – w zaistniałym układzie procesowym Sąd Apelacyjny rażąco omawiany przepis prawa karnego materialnego naruszył. Z pewnością stało się to przez zwykłą omyłkę, niemniej jednak pozostaje bezspornym fakt, iż to uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku – w zaskarżonej jego części.

Stąd koniecznym było uwzględnienie kasacji i uchylenie wyroku w tej części oraz przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego postępowania Sądowi Apelacyjnemu w K., który rozstrzygając na nowo o karach łącznych wobec każdego z wskazanych powyżej skazanych uwzględni powyższe wnioski i spostrzeżenia.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak wyżej.

r.g.